

Окремі питання соціального захисту трудових мігрантів та членів їх сімей

Володимир Бурак, доцент кафедри соціального права Львівського
національного університету імені Івана Франка

Одним із основних завдань щодо покращення соціального та правового захисту трудових мігрантів залишається розширення договірної бази з країнами, в яких чисельність трудових мігрантів - громадян України є найвагомішою, та проведення заходів щодо активізації виконання двосторонніх міжнародних договірних документів у частині відпрацювання механізму працевлаштування трудових мігрантів у рамках укладених угод та контролю за виконанням положень цих договірних документів.

Водночас основними проблемними питаннями у сфері трудової міграції, які потребують врегулювання, залишаються:

посилення соціального та правового захисту трудових мігрантів та членів їх сімей;

налагодження обліку трудових мігрантів, які працюють за межами України;

запобігання незаконній трудовій міграції та ризикам, що пов'язані з нею;

створення умов для повернення та реінтеграції трудових мігрантів;

активізація державної політики щодо формування привабливого внутрішнього ринку праці.

Відповідно до Закону України «Про зовнішню трудову міграцію» від 5 листопада 2015 року одним із напрямків державної політики у сфері зовнішньої трудової міграції є забезпечення соціального та правового захисту трудових мігрантів і членів їхніх сімей.

Права трудових мігрантів, зокрема на соціальний захист регулюються законодавством держави перебування та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. При цьому

чинне законодавство надає право трудовим мігрантам і членам їхніх сімей добровільно брати участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування згідно із законами України.

Пенсійне забезпечення трудових мігрантів здійснюється відповідно до законів, якими встановлюються умови пенсійного забезпечення, та міжнародних договорів у сфері пенсійного забезпечення, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Піклування про дітей трудових мігрантів та інших членів їхніх сімей, які перебувають на їх утриманні та залишаються на території України, здійснюється відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

З метою ефективної реінтеграції трудових мігрантів їм надається інформація про збереження прав, набутих за кордоном у сфері соціального забезпечення; про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

З метою ефективного регулювання соціального захисту трудових мігрантів Україна у 2007 році ратифікувала Європейську конвенцію про правовий статус трудящих-мігрантів від 24.11.1977. Відповідно до цієї конвенції кожна держава, яка її підписала зобов'язується надавати трудящим-мігрантам і членам їхніх сімей у питанні соціального забезпечення в межах своєї території такий самий режим, який вона надає своїм громадянам, відповідно до вимог національного законодавства та двосторонніх чи багатосторонніх угод у тому числі соціальну та медичну допомогу на тих самих засадах, що і її громадянам відповідно до зобов'язань, які вона взяла на себе за іншими міжнародними угодами.

Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони держава повинна розробити ефективні механізми імплементації європейського законодавства у тому числі в галузі соціального захисту трудових-мігрантів та членів їх сімей.